

УДК 681.3.02 (477)

П. Г. ПЕРЕРВА
ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: УПРАВЛІНСЬКА, ЦІНОВА ТА
МАРКЕТИНГОВА СКЛАДОВІ

Розроблено методичні рекомендації до оцінки інформаційних ресурсів промислових підприємств. Доведено, що науково-технічні інформаційні ресурси промислового підприємства, як об'єкт інтелектуальної власності, являють собою умовну вартість інтелектуальних об'єктів та витрати на об'єкти інтелектуальної власності, специфічними рисами яких є відсутність матеріальної основи для отримання вигод та невизначеність усього спектра можливих ефектів від використання. Оцінку інформаційного потенціалу запропоновано здійснювати у кількісних, якісних та вартісних показниках з метою обліку інформаційних ресурсів як нематеріальних активів (чи пасивів), визначення їх вартості як товару, фактичного і потенційного впливу на виробничу діяльність підприємства. В основу методики, що пропонується, покладено коефіцієнтний, витратний та результативний методи, що вносить впорядкованість, справляє взаємодоповнюючий вплив та підвищує ймовірність результату. Обґрунтовано, що інтегральний показник інформаційного потенціалу дає можливість визначити рівень та виявити резерви раціонального інформаційного забезпечення підприємств. Запропоновано декілька методів визначення розміру інтегрального показника інформаційного потенціалу промислового підприємства. Сформовано рекомендації та передумови використання кожного з методів. Доведено, що для машинобудівних підприємств найбільш точні результати розрахунки значення інтегрального показника інформаційного потенціалу можуть бути отримані з використанням методу коефіцієнтів. Доведено, що інформаційні ресурси, як об'єкт інтелектуальної власності, є важливою передумовою і засобом економічного зростання. При створенні адекватного організаційного середовища інформація сприяє інноваційному розвитку, орієнтації виробництва на потреби ринку та збуту сільськогосподарської продукції. Запропонована методика оцінки інформаційного потенціалу із застосуванням коефіцієнтного, витратного та результативного методів, що справляють взаємодоповнюючий ефект і підвищують ступінь ймовірності результату, в умовах ринкових трансформаційних процесів дає можливість виявити резерви раціонального інформаційного забезпечення підприємств, визначити затрати на інформаційні ресурси та результативність їх використання, сприяє впровадженню науково-технологічних досягнень у виробничу сферу. Проведено апробації наведених розробок на машинобудівних підприємствах Харківського промислового регіону та надано рекомендації по їх використанню в інших галузях промисловості.

Ключові слова: інформаційна діяльність, інтелектуальна власність, ціна, управління, маркетинг, промислові підприємства

П. Г. ПЕРЕРВА
ИНФОРМАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ: УПРАВЛЕНЧЕСКАЯ, ЦЕНОВОЙ И
МАРКЕТИНГОВОЙ СОСТАВЛЯЮЩИЕ

Разработаны методические рекомендации к оценке информационных ресурсов промышленных предприятий. Доказано, что научно-технические информационные ресурсы промышленного предприятия, как объект интеллектуальной собственности, представляют собой условную стоимость интеллектуальных объектов и расходы на объекты интеллектуальной собственности, специфическими чертами которых является отсутствие материальной основы для получения выгод и неопределенность всего спектра возможных эффектов от использования. Оценку информационного потенциала предложено осуществлять в количественных, качественных и стоимостных показателях с целью учета информационных ресурсов в качестве нематериальных активов (или пассивов), определение их стоимости как товара, фактического и потенциального влияния на производственную деятельность предприятия. В основу методики, предлагаемой положено коэффициентный, затратный и результативный методы, вносит упорядоченность, производит взаимодополняющий влияние и повышает вероятность результата. Обосновано, что интегральный показатель информационного потенциала дает возможность определить уровень и выявить резервы рационального информационного обеспечения предприятий. Предложено несколько методов определения размера интегрального показателя информационного потенциала промышленного предприятия. Сформированы рекомендации и предпосылки использования каждого из методов. Доказано, что для машиностроительных предприятий наиболее точные результаты расчеты значение интегрального показателя информационного потенциала могут быть получены с использованием метода коэффициентов. Доказано, что информационные ресурсы, как объект интеллектуальной собственности, является важной предпосылкой и средством экономического роста. При создании адекватного организационного среды информация способствует инновационному развитию, ориентации производства на потребности рынка и сбыта сельскохозяйственной продукции. Предложенная методика оценки информационного потенциала с применением коэффициентный, затратного и результативного методов, которые оказывают взаимодополняющий эффект и повышают степень вероятности результата, в условиях рыночных трансформационных процессов дает возможность выявить резервы рационального информационного обеспечения предприятий, определить затраты на информационные ресурсы и результативность их использования, способствует внедрению научно-технологических достижений в производственную сферу. Проведения апробации приведенных разработок на машиностроительных предприятиях Харьковского промышленного региона и даны рекомендации по их использованию в других отраслях промышленности.

Ключевые слова: информационная деятельность, интеллектуальная собственность, цена, управление, маркетинг, промышленные предприятия

P.G.PERERVA
INFORMATIONAL ACTIVITY OF THE ENTERPRISE: MANAGEMENT, PRICE AND MARKETING
COMPOSITION

Methodical recommendations for the estimation of information resources of industrial enterprises are developed. It is proved that the scientific and technical information resources of an industrial enterprise, as an object of intellectual property, represent the conditional value of intellectual objects and expenses on objects of intellectual property, the specific features of which are the lack of a material basis for obtaining benefits and the uncertainty of the whole spectrum of possible effects of use. The evaluation of information potential is proposed to be carried out in quantitative, qualitative and cost indicators in order to account for information resources as intangible assets (or liabilities), to determine their value as a commodity, actual and potential impact on the production activity of the enterprise. The proposed methodology is based on co-efficient, cost-effective and efficient methods that make ordering, produce complementary effects and increase the likelihood of a result. It is substantiated that the integral indicator of information potential enables to determine the level and identify the reserves of rational information support of enterprises. Several methods for determining the size of the integral index of the information potential of an industrial enterprise are proposed. The recommendations and preconditions of using each method are formed. It is proved that for machine-building enterprises the most exact results of calculation of the value of the integral index of information potential can be obtained using the coefficient method. It is proved that information resources as an object of

© П.Г. Перерва, 2018

intellectual property are an important prerequisite and a means of economic growth. When creating an adequate organizational environment, information contributes to innovative development, production orientation for market needs and marketing of agricultural products. The proposed method of estimating information potential using coefficient, expense and effective methods that produce complementary effect and increase the degree of probability of the result, in the conditions of market transformation processes, allows us to identify the reserves of rational information support of enterprises, to determine the costs of information resources and the effectiveness of their use, promotes implementation scientific and technological achievements in the production sphere. Approbation of the above-mentioned developments at the machine-building enterprises of the Kharkiv industrial region was carried out and recommendations for their use in other branches of industry were given.

Key words: information activity, intellectual property, price, management, marketing, industrial enterprises

Вступ. Вся сфера людської діяльності в сфері забезпечення промислового виробництва базується на владі інформації та технологічних інновацій як об'єктів інтелектуальної власності, швидкість появи та обсяг яких невинно зростає. Інформація є вирішальною основою і засобом інноваційного розвитку, мобілізації рішень, які вже довели свою працездатність, та протистояння загрозам й ризикам, що генерує ринкове середовище, зокрема, на машинобудівні підприємства. Доступ до інформації та її використання дозволяє набагато швидше модернізувати систему виробництва, підвищувати конкурентоздатність підприємства і в контексті нашої реальності виступає передумовою соціального й економічного розвитку промислових підприємств [1-19].

Аналіз останніх досліджень. Виділення інформаційної діяльності промислових підприємств в системі всієї виробничо-комерційної діяльності є характерною ознакою нашого часу. Стрімке зростання можливостей інформації у забезпеченні розвитку виробництва з очевидністю стверджує, що вона набуває змісту виробничого ресурсу і в епоху науково-технічної революції стає безпосередньою виробничою силою, необхідною умовою і елементом будь-якої виробничої діяльності. Відтак, вона відіграє не допоміжну роль, а є сполучною ланкою у відношенні до інших факторів виробництва. Інформація об'єднує їх в єдине ціле і, за рахунок ефекту синергізму, підвищує можливості системи, що синхронізує економічне зростання, біля витоків якого стоїть здатність раціонально працювати з відповідною інформацією, генерувати нові знання та приймати ефективні рішення на промислові підприємства.

Важливого значення інформація, як об'єкт інтелектуальної власності, набуває в умовах становлення інноваційної моделі розвитку економіки, донесення до споживача новітніх розробок у сфері науки та техніки, промислове використання нових наукових знань і якнайшвидшу комерціалізацію нових технологій, отриманих в результаті науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт на підприємства енергетики. Автори нових технологій в особі окремих науковців, науково-дослідних інститутів або промислових підприємств, що власними силами здійснюють наукові дослідження чи створюють нові зразки конкурентоспроможної продукції, зацікавлені в інформованості суспільства про винаходи і передаванні прав на їх промислове використання з метою одержання прибутку на промислові підприємства.

Проте, поза увагою дослідників залишається осмислення методологічної сутності та розробка на її підґрунті дієвої методики оцінки інформаційного потенціалу, як ресурсу, який в процесі виробництва на підприємства енергетики приймає форму фактора

виробництва, його впливове значення на господарську, в тому числі маркетингову, цінову та управлінську діяльність будь-якого підприємства.

Слід зазначити, що в умовах ринкової трансформації економіки інформація, як і інтелектуальна власність, набуває властивостей товару, що характеризується рядом специфічних особливостей промислового підприємства. У процесі використання вона не споживається і не витрачається, має високі ресурсозберігаючі властивості, а розширення її застосування практично не має обмежень. Інформація – це суспільний продукт, вартість якого у ринкових категоріях визначити складно, оскільки його витрати, ціна та вартість дуже відрізняється від відповідних показників промислових товарів. Тому розрахунок вартості інформації ґрунтується і на деяких формальних показниках, а отже є відносним.

Виробництво не розвивається без інформаційного забезпечення. Проте для промислового підприємства як науково-технічна так і маркетингова (ринкова) інформація – принципово новий об'єкт, що інтегрує в собі всі особливі види вкладення капіталу та характеризує його виробничий потенціал і фінансову стабільність.

Результати дослідження. Науково-технічні інформаційні ресурси промислового підприємства, як об'єкт інтелектуальної власності, являють собою умовну вартість інтелектуальних об'єктів та витрати на об'єкти інтелектуальної власності, специфічними рисами яких є відсутність матеріальної основи для отримання вигод та невизначеність усього спектра можливих ефектів від використання. Об'єктами науково-технічної інформації є монографії, повідомлення про методологічні та методичні дослідження у наукових та науково-практичних виданнях, рекомендації, інші прикладні результати науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, в тому числі комп'ютерні програми, бази даних, раціоналізаторські пропозиції, винаходи, ноу-хау тощо [1-19].

Оцінка інформаційного потенціалу здійснюється у кількісних, якісних та вартісних показниках з метою обліку інформаційних ресурсів як нематеріальних активів (чи пасивів), визначення їх вартості як товару, фактичного і потенційного впливу на виробничу діяльність підприємства. В основу методики, що пропонується, покладено коефіцієнтний, витратний та результативний методи, що вносить впорядкованість, справляє взаємодоповнюючий вплив та підвищує ймовірність результату. Інтегральний показник інформаційного потенціалу $K_{y,III}$ дає можливість визначити рівень та виявити резерви раціонального інформаційного забезпечення підприємств. У

формалізованому вигляді його можна представити

$$\text{формулою: } K_{y_{III}} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n K_i} \Rightarrow |K_{y_{III}} \geq 1|.$$

Метод коефіцієнтів. Систематизований і представлений у табл.1 метод коефіцієнтів ґрунтується на класифікації інформаційних ресурсів, використанні рейтингового і факторного аналізу та закону рівномірного розподілу.

Таблиця 1 - Бальна оцінка інформаційних ресурсів підприємства

Показники інформаційних ресурсів підприємства	Коефіцієнти
1. Забезпеченість підприємства науково-практичною літературою за всіма напрямками виробничої діяльності:	
незадовільна	0,00
недостатня	0,25
задовільна	0,50
достатня, не інтегрована	0,75
достатня, систематизована, інтегрована	1,00
2. Забезпеченість підприємств науково-практичною інформацією Інтернет-сайтів за всіма напрямками виробничої діяльності:	
не використовуються	0,00
використовуються частково, не систематично	0,25
використовуються частково, систематично	0,50
використовуються за всіма напрямками діяльності	0,75
створена база даних	1,00
4. Зв'язки з науково-дослідними установами і університетами:	
відсутні	0,00
освітньо-навчальні	0,25
консультаційно-договірні	0,75
договірні на розробку і передачу результатів досліджень	1,00
3. Використання результатів науково-технічного прогресу, досягнень існуючих технологій у виробничій діяльності:	
не використовуються	0,00
використовуються у одній галузі:	0,50
використовуються у декількох галузях	0,75
використовуються у всіх галузях	1,00
5. Участь у науково-технічних цільових програмах інноваційного розвитку у сфері сільського господарства:	
відсутня будь-яка інформація про існування програм	0,00
планується участь	0,50
приймається участь	1,00

Витратний метод. Інформаційні ресурси – це активи підприємства. Головною метою оцінки витрат і обліку науково-технологічних інформаційних ресурсів як інтелектуальних об'єктів та об'єктів інтелектуальної власності є найповніше визначення розміру виробничих засобів суб'єкта господарювання.

Найбільш прийнятною є методика формування паушальної (одноразової, твердо фіксованої суми) ринкової вартості інформації, коли її ціна визначається в залежності від попиту і пропозиції. Орієнтиром для визначення вартості є ціни, які склалися на ринку новачків та інновацій. Метод паушальної оплати може застосовуватись при визначенні вартості створення (передачі) науково-технічної продукції (НТП), розробки прикладних комп'ютерних програм. Економічними та технічними складовими, що можуть впливати на їх вартість є: ціни НТП чи комп'ютерних програм, що склалися на ринку; собівартість НТП, комп'ютерних програм; витрати на впровадження, вдосконалення, копіювання НТП, комп'ютерних програм та навчання користувачів; старіння, що визначається часом від моменту створення НТП, комп'ютерних програм (передачі споживачу); кількість комплектів розробок переданих споживачу; ступінь кодового захисту від несанкціонованого використання розробок чи програм.

На підставі вищезазначених параметрів залежність

вартості НТП та прикладних пакетів програм визначається за формулою: $B_{НП} = (C + W) \times K_C$, де

$B_{НП}$ – вартість НТП, прикладного пакета програми;
 C – собівартість розробки або її ринкова ціна;
 W – витрати на удосконалення, копіювання, навчання користувачів; K_C – коефіцієнт, що враховує ступінь техніко-економічного старіння розробки і

розраховується за формулою: $K_C = 1 - \frac{T_\phi}{T_H}$, де

T_H – номінальний термін використання розробки (виходячи з практичного досвіду $T_H = 4$ роки); T_ϕ – фактичний термін використання розробки.

Будь-яке джерело наукової та ринкової інформації визначається за такими формальними ознаками: вартість одного примірника чи вартість участі в тому чи іншому заході; обсяг примірників чи виступів; час з моменту публікації; “розсіювання” інформації в різних джерелах, або “інформаційний шум”. Величина “інформаційного шуму” різних джерел наукової інформації значно відрізняється. Для джерел, які можна класифікувати за належністю до кількох галузей знань, “інформаційний шум” більший, для вузькоспеціалізованих – менший. “Інформаційний

шум” характеризується коефіцієнтом (K_{III}), який визначається відношенням відповідних запитові джерел (D_{B3}) до всіх відібраних за даною темою (за певний проміжок часу) матеріалів (D_{BM}). Значення коефіцієнту $K_{III} = \frac{D_{B3}}{D_{BM}}$. Практикою встановлено, що коефіцієнт “інформаційного шуму” лежить у межах 0,3–0,05.

Встановивши формальну залежність величин, що характеризують будь-яке джерело наукової інформації, її вартість можна визначити як прямо пропорційну залежність від ціни відповідних запитові інформаційних джерел, їх ступеня наукового старіння, та обернено пропорційну – обсягові публікацій з даної тематики. Таким чином, вартість наукової інформації (B_{HI}) обчислюється за

формулою: $B_{HI} = \frac{(C \times H) \times K_C}{a \times K_{III}}$, де C – ціна

примірника відповідного запитові інформаційного джерела; H – кількість примірників відповідних запитові інформаційних джерел; K_C – коефіцієнт техніко-економічного старіння; a – коефіцієнт коригування, який пропонується визначати методом складних процентів, що дає змогу привести рівномірні величини оцінки розрахункової величини і встановити опосередковану залежність інформаційного джерела від його поширеності або відомості широкому загалу фахівців у даній галузі чи кількості відібраних джерел з даної тематики.

Коефіцієнт коригування a обчислюється за формулою: $a = \frac{1}{(1 + n/100)^t}$, де n – поширеність

чи відомість або кількість джерел з даної тематики врахованих під час пошуку; t – час з моменту публікації даної інформації або доведення її до відомого кола осіб.

Кумулятивний показник вартості науково-технічної інформації визначається за формулою: $B_{HPI} = B_{PI} + B_{HPI} + B_{ДВ}$, де $B_{ДВ}$ – вартість додаткових (не врахованих) витрат.

Результативний метод. Сучасна епоха швидких змін спричиняє прискорення техніко-економічного старіння науково-технічних та ринкових інформаційних ресурсів. Тому вони не можуть довго бути поза виробничим процесом, де ці активи позбавлені своєї вартості й не приносять вигоди. Такі інформаційні ресурси можна розцінювати як пасивні, що характеризуються прихованими потенційними можливостями. Господарську корисність вони здобувають тільки у випадку залучення їх до господарського обороту підприємства.

Оскільки якісна характеристика інформаційних ресурсів з позицій їх корисності може бути тільки відносна, доцільно виділити характерні спільні ознаки активів, які підприємство має враховувати: їх вплив на вартість кінцевої продукції; строк корисного

використання; ефекти використання з позицій дохідності та конкурентоспроможності; капіталізацію об’єкта з товарних позицій. Виділені ознаки мають безпосередній вплив на підвищення виробничих можливостей підприємства та ефективність виробничої діяльності. Виходячи з цього затратна оцінка інформаційних ресурсів (B_{IP}) доповнюється коефіцієнтом результативності (K_P) та коефіцієнтом інформаційного потенціалу (K_{III}), а інформаційний потенціал (III) обчислюється за формулою виду:

$$III = B_{IP} \times K_P \times K_{III}.$$

Комплексний коефіцієнт результативності використання інформаційних ресурсів визначається як середня геометрична величина за формулою: $K_P = \sqrt[4]{K_{PI} \cdot K_{KI} \cdot K_{KID} \cdot K_{KC}}$, де K_{PI} – коефіцієнт рентабельності продаж; K_{KI} – коефіцієнт капіталізації прибутку від використання інформаційних ресурсів; K_{KID} – коефіцієнт капіталізації прибутку в динаміці; K_{KC} – коефіцієнт конкурентоспроможності підприємства.

Коефіцієнт підвищення рентабельності продаж (K_{PI}): $K_{PI} = 1 + \frac{\Delta PP}{CBP}$, де ΔPP – зростання прибутку від використання інформаційних ресурсів; CBP – собівартість виробництва і реалізованої продукції підприємства.

Коефіцієнт капіталізації прибутку (K_{KI}): $K_{KI} = 1 + \frac{\Delta PP}{B_{IP}}$.

Коефіцієнт капіталізації прибутку в динаміці (K_{KID}) за визначений термін часу (m) використання інформаційних ресурсів:

$$K_{KID} = 1 + \frac{\sum_{i=1}^n \Delta PP_i}{\sum_{i=1}^n B_{IP_i} (1+r)^m},$$

де r – ставка за депозитними вкладками майбутньої вартості грошей.

Інтегральний показник конкурентоспроможності (K_{KC}): $K_{KC} = \frac{B_{PI}}{CBP}$, де B_{PI} – виторг від реалізації продукції підприємства.

Висновки та рекомендації. Таким чином, інформаційні ресурси, як об’єкт інтелектуальної власності, є важливою передумовою і засобом економічного зростання. При створенні адекватного організаційного середовища інформація сприяє інноваційному розвитку, орієнтації виробництва на потреби ринку та збуту сільськогосподарської продукції. Запропонована методика оцінки інформаційного потенціалу із застосуванням коефіцієнтного, витратного та результативного методів, що справляють взаємодоповнюючий ефект і підвищують ступінь ймовірності результату, в умовах

ринкових трансформаційних процесів дає можливість виявити резерви раціонального інформаційного забезпечення підприємств, визначити затрати на інформаційні ресурси та результативність їх використання, сприяє впровадженню науково-технологічних досягнень у виробничу сферу.

Література.

1. Перерва П.Г., Косенко О.П., Ковальов Є.В., Гуревичов М.М. Визначення ціни інвестиційних та інформаційних ресурсів як об'єктів інтелектуальної власності на енергетичних підприємствах // *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012. – Випуск 25 (931). – С.71-78.
2. Перерва П.Г. *Практический маркетинг*. – Выпуск 1. Термины и определения / *Справочник менеджера промышленного предприятия*. – Москва: НПО «Реклама, информация, маркетинг», 1991. 96 с.
3. Тovaзьянский В.Л., Перерва П.Г. Антикризисный мониторинг финансово-экономических показателей работы машиностроительного предприятия // *Економіка розвитку*. – Х.: ХНЕУ. – 2010. – №2 (54). – С.46-50.
4. Перерва П.Г., Ткачова Н.П. Моделирование стратегической политики маркетинга конкурентоспособности на засадах бенчмаркінгу // *Економічні науки : зб. наук. праць. Сер.: Економіка та менеджмент*. – Луцьк: ЛНТУ, 2012. – Вип. 9 (34), ч. 2. – С.10-23.
5. Ткачова Н.П., Перерва П.Г. Синергетичний ефект бенчмаркінгу конкурентних переваг // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. – 2011. – № 4(1). – С. 55- 66.
6. Перерва, П.Г. Управління інноваційною діяльністю // *Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. за ред. О.А.Старостіної*. – К.: Знання, 2009. – С.461-518.
7. Kocziszky György, Veres Somosi M., Pererva P.G. Anti-corruption compliance in the enterprise's program // *Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі: зб. тез наук. робіт 2-ї Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, 28-30 листопада 2017 р. / Кременч. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського*. – Кременчук, 2017. – С. 164-167. – URL: <https://drive.google.com/file/d/1r-6uz8h9j1-bCWwpPrY7esG925mrQuDp/view> (дата звернення: 30.08.2018).
8. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Ткачова Н.П. Підвищення конкурентоспроможності машинобудівних підприємств на засадах синергетичного бенчмаркінгу // *Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка"*: зб. наук. праць. Сер.: *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. – Львів: Львівська політехніка, 2015. – № 819. – С. 167-174.
9. Sikorska M., Kocziszky György, Pererva P.G. Compliance service at guest services enterprises / M.Sikorska, // *Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.*, м. Полтава, 19 жовтня 2017 р. – Полтава: ПУЕТ, 2017. – С. 389-391.
10. Перерва П.Г. Кобелева Т.О., Ткачова Н.П. Формування кон'юнктури ринку електротехнічної продукції // *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»*: зб. наук. праць. Сер.: *Проблеми економіки та управління*. – Львів: Львівська політехніка, 2015. – № 815. – С. 118-125.
11. Kocziszky György, Veres Somosi M., Kobielieva T.O. Reputational compliance // *Дослідження та оптимізація економічних процесів "Оптимум-2017"*: тр. 13-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 6-8 грудня 2017 р. / ред.: О. В. Маноїленко, Є. М. Строков. – Харків: НТУ "ХПІ", 2017. – С. 140-143.
12. Перерва, П.Г. Nagi S., Nagy Szabolcs, Кобелева Т.О. Оцінка впливу інноваційної, інвестиційної та маркетингової політики підприємства на рівень конкурентоспроможності // *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*: зб. наук. пр. – Харків: НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 89-94.
13. Nagy Szabolcs, Sikorska M., Pererva P. Estimation of economic efficiency of power engineering // *Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток: матеріали 10-ї Ювіл. Міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 квітня 2018 р.* – Харків: ХНУБА, 2018. – С.3-6.
14. Pererva P.G. Kocziszky György, Szakaly D., Somosi Veres M. *Technology transfer*. – Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. – 668 p.
15. Kocziszky György Veres Somosi M., Kobielieva T.O. Compliance risk in the enterprise // *Стратегія інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність "Форвард-2017"*: тр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. студ. та молодих вчених, 27 грудня 2017 р. / ред.: П. Г. Перерва, Є. М. Строков, О. М. Гуцан. – Харків: НТУ "ХПІ", 2017. – С. 54-57.
16. Nagy Szabolcs Digital economy and society – a cross country comparison of Hungary and Ukraine // *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*: зб. наук. пр. – Харків: НТУ "ХПІ", 2017. – № 46 (1267). – С. 174-179.
17. Nagy Szabolcs Sikorska M., Pererva P. Current evaluation of the patent with regarding the index of the questionnaire // *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф., 19 квітня 2018 р.* – Київ: НАУ, 2018. – С. 21-22.
18. Nagy Szabolcs, Pererva P. Monitoring of innovation and investment potential of industrial enterprises // *Сучасні тенденції розвитку світової економіки: зб. матеріалів 10-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 18 травня 2018 р.* – Харків: ХНАДУ, 2018. – С. 88-89.
19. Перерва П.Г., Жегус О.В. *Науково-інноваційний потенціал України та сучасні проблеми його використання*. – URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Natural/vcp/TPtEV/2011_26/stati/ya/Pererva.pdf (дата звернення: 30.08.2018).

References (transliterated)

1. Pererva P.G., Kosenko O.P., Kovalov B.V., Gurevichov M.M. Hurevichov M.M. Vyznachennya tsiny investytsiynykh ta informatsiynykh resursiv yak ob'ektiv intelektualnoyi vlasnosti na enerhetychnykh pidpryyemstvakh [Determination of the price of investment and information resources as objects of intellectual property at power plants] // *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu «Kharkiv's'kyu politekhnichnyy instytut»* [Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"].– Kharkiv: NTU «KhPI». – 2012.– Vypusk 25 (931). – S.71-78.
2. Pererva P.G. *Praktycheskyy marketynh. – Vypusk 1. Terminy y opredelenyya / Spravochnyk menedzhera promyshlennoho predpryyatyya* [Practical marketing. - Issue 1. Terms and definitions / Directory of the manager of an industrial enterprise]. - Moscow: NPO "Advertising, Information, Marketing", 1991. 96 p.
3. Tovazhnyansky V.L., Pererva P.G. Antykrizyovyyu monitorynh finansovo-ekonomichnykh pokaznykiv roboty mashynobudivnoho pidpryyemstva [Anticrisis monitoring of financial and economic indicators of the machine-building enterprise] // *Ekonomika rozvytku* [Development Economics]. - Kharkiv: KhNUE. - 2010. - №2 (54). - P.46-50.
4. Pererva P.G., Tkachova N.P. Modelyuvannya stratehichnoyi polityky marketynhu konkurentospromozhnosti na zasadaakh benchmarkinghu [Modeling strategic policy of marketing of competitiveness on the principles of benchmarking] // *Ekonomichni nauky : zb. nauk. prats. Ser.: Ekonomika ta menedzhment* [Economic sciences: zb. sciences. prat. Ser.: Economics and Management]. - Lutsk: LNTU, 2012. - Vip. 9 (34), part 2. - p. 10-23.
5. Tkachova N.P., Pererva P.G. Synerhetychnyy efekt benchmarkinghu konkurentnykh perevah [Synergistic effect of benchmarking of competitive advantages] // *Marketynh i menedzhment innovatsiy* [Marketing and management innovation]. - 2011. - № 4 (1). pp.55-66.
6. Pererva P.G. Upravlinnya innovatsiynoyu diyalnistyu [Management of Innovative Activities] // *Marketynh: teoriya, svitovyy dosvid, ukrayinska praktyka: pidruch. za red. O.A.Starostinoyi* [Marketing: Theory, Light Dawn, Ukrainian Practice: prud. for ed. OA Starostinoi]. - Kiev: Znannya, 2009. - P.461-518.
7. Kocziszky György, Veres Somosi M., Pererva P.G. Anti-corruption compliance in the enterprises program // *Stratehichni perspektivy rozvytku ekonomichnykh sub'yektiv v nestabilnomu ekonomichnomu seredovyschi: zb. tez nauk. robіt 2-yi Vseukr. nauk.-prakt. internet-konf. z mizhnar. uchastyu, 28-30 lystopada 2017 r.*[Strategic prospects for the development of economic actors in an unstable economic environment: Sb. thesis of sciences.

- Works of the 2nd Allukr. science-practice internet conf. from international Participation, November 28-30, 2017] / Kremench. nat univ im. Mikhail Ostrogradsky. - Kremenchuk, 2017. - p. 164-167. - URL: <https://drive.google.com/file/d/1r-6uz8h9jl-bCWwpPrY7esG925mrQudP/view> (due date: 30.08.2018).
8. Pererva PG, Kobieliava T.O., Tkakhova N.P. Pidvyshchennya konkurento-spromozhnosti mashynobudivnykh pidpryyemstv na zasadakh synerhetychnoho benchmarkinhu [Increasing competitiveness of machine-building enterprises on the basis of synergistic benchmarking] // *Visnyk Nats. un-tu "Lvivska politekhnika" : zb. nauk. prats. Ser. : Menedzhment ta pidpryyemstvo v Ukraini: etapy stanovlennya i problemy rozvytku* [Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine. University Lviv Polytechnic University. sciences works. Ser. : Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Development and Development Issues]. – Lviv : Lvivska Politekhnika, 2015. - № 819. - p. 167-174.
  9. Sikorska M., Kocziszky György, Pererva P.G. Compliance service at guest services enterprises // *Menedzhment rozvytku sotsialno-ekonomichnykh system u noviy ekonomitsi : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf., m. Poltava, 19 zhovtnya 2017 r.* [Management of the development of socio-economic systems in the new economy: materials International. science-practice Internet conf., Poltava, October 19, 2017].- Poltava: BULLS, 2017. - p.389-391.
  10. Pererva P.G. Kobieliava T.O., Tkakhova N.P. Formuvannya konyunktury rynku elektrotekhnichnoyi produktsiyi [Formation of the state of the market of electrical products] // *Visnyk Nats. un-tu «Lvivska politekhnika» : zb. nauk. prats. Ser. : Problemy ekonomiky ta upravlinnya* [Visnyk Nats. Un Lviv Polytechnic University. sciences works. Ser. : Problems of Economics and Management]. – Lviv : Lvivska politekhnika, 2015. - № 815. - p. 118-125.
  11. Kocziszky György, Veres Somosi M., Kobieliava T.O. Reputational Compliance // *Doslidzhennya ta optymizatsiya ekonomichnykh protsesiv "Optimum-2017" : tr. 13-yi Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 6-8 hrudnya 2017 r. / red.: O. V. Manoylenko, YE. M. Strokov* [Research and Optimization of Economic Processes "Optimum-2017": Tr. 13th International science-practice Conf., December 6-8, 2017 / ed.: O. V. Manoylenko, E. M. Strokov]. – Kharkiv : NTU "KHPI", 2017. – C. 140-143.
  12. Pererva, P.G. Nagi S., Nagy Szabolcs, Kobieliava T.O. Otsinka vplyvu innovatsiyoi, investytsiyoi ta marketynhovoyi polityky pidpryyemstva na riven' konkurentospromozhnosti [Estimation of influence of innovation, investment and marketing policy of the enterprise on the level of competitiveness] // *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "Kharkivskyy politekhnichnyy instytut" (ekonomichni nauky) : zb. nauk. pr.* [Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences): Sb. sciences Ave]. – Kharkiv : NTU "KHPI", 2018. – № 15 (1291). – S. 89-94.
  13. Nagy Szabolcs, Sikorska M., Pererva P. Estimation of economic efficiency of power engineering // *Yevropeyskyy vektor modernizatsiyi ekonomiky: kreatyvnyist, prozoristta stalyy rozvytok : materialy 10-yi Yuvil. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 18-19 kvitnya 2018 r.* [European Vector of Economy Modernization: Creativity, Transparency and Sustainable Development: Materials of the 10th Anniv. International science-practice Conf., April 18-19, 2018]. – Kharkiv : KHNUBA, 2018. – S. 3-6.
  14. Pererva P.G. Kocziszky György, Szakaly D., Somosi Veres M. *Technology transfer*. Kharkiv-Miskolc: NTU "KhPI", 2012. - 668 p.
  15. Kocziszky György Veres Somosi M., Kobieliava T.O. Compliance risk in the enterprise // *Stratehiyi innovatsiynoho rozvytku ekonomiky Ukrainy: problemy, perspektivy, efektyvnist "Forward-2017" : tr. 8-yi Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. stud. ta molodykh vchenykh, 27 hrudnya 2017 r. / red.: P. H. Pererva, YE. M. Strokov, O. M. Hutsan* [Strategies of innovative development of the Ukrainian economy: problems, prospects, and effectiveness "Forward-2017": tr. 8th International science-practice Internet Conf. studio and young scientists, December 27, 2017 / ed.: P. G. Pererva, E. M. Strokov, A. M. Gutsan]. – Kharkiv : NTU "KHPI", 2017. – S. 54-57.
  16. Nagy Szabolcs Digital economy and society – a cross country comparison of Hungary and Ukraine // *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu "Kharkivskyy politekhnichnyy instytut" (ekonomichni nauky) : zb. nauk. pr. 2017* [Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences): Sb. sciences Ave] – Kharkiv : NTU "KHPI", 2017.– № 46 (1267). – S. 174-179.
  17. Nagy Szabolcs Sikorska M., Pererva P. Current evaluation of the patent of the issue of law questionnaire // *Suchasni pidkhydo do kreatyvnoho upravlinnya ekonomichnyimi protsesami : materialy 9-yi Vseukr. nauk.-prakt. konf., 19 kvitnya 2018 r.* [Modern approaches to creative management of economic processes: materials of the 9th Allukr. science-practice Conf., April 19, 2018]. – Kiev : NAU, 2018. – S. 21-22.
  18. Nagy Szabolcs, Pererva P. Monitoring of innovation and investment potential of industrial enterprises // *Suchasni tendentsiyi rozvytku svitovoyi ekonomiky : zb. materialiv 10-yi Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 18 travnya 2018 r.* [Current trends of world economy development: Materials of the 10th International science-practice Conf., May 18, 2018]. – Kharkiv : KHNADU, 2018. – S. 88-89.
  19. Pererva PG, Zhegus O.V. *Naukovo-innovatsiyyny potentsial Ukrainy ta suchasni problemy yoho vykorystannya* [Scientific and innovation potential of Ukraine and modern problems of its use].- URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Natural/vcpi/TPtEV/2011_26/stat_iya/Pererva.pdf (due date: 30.08.2018).

Надійшла (received) 05.09.2018

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Перерва Петро Григорович (Перерва Петр Григорьевич, Pererva Petro Gryhorovych) – доктор економічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», завідувач кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/00000001-2345-6789>; e-mail: pgpererva@gmail.com